

Jakelussa mainituille

OHJE PUOLUEEN TIEDOTUSTOIMINNAN JA VIESTINNÄN TUKEMISEEN MYÖNNETYN AVUSTUKSEN TILITYKSIÄ VARTEN

Eduskunnan hyväksymässä vuoden 2008 lisätalousarviossa on myönnetty 18 000 000 euron lisämääräraha puolue toiminnan tukemiseen. Talousarviooperustelujen mukaan lisämäärärahasta 17 910 000 euroa on tarkoitettu käytettäväksi puolueille niiden tiedotustoiminnan ja viestinnän tukemiseen, minkä lisäksi lisämäärärahasta saa käyttää 90 000 euroa avustuksen suorittamiseen Ahvenanmaan maakuntahallitukselle tiedotustoiminnan tukemiseen Ahvenanmaan maakunnassa.

Valtioneuvosto on 10.4.2008 myöntänyt puolueille avustusta niiden tiedotustoiminnan ja viestinnän tukemiseen. Avustuksen käyttämisestä on puolueen tehtävä valtioneuvoston antamien määräysten mukainen tilitys oikeusministeriölle.

Puoluelain (10/1969) 9 a §:n mukaan oikeusministeriön tehtävänä on valvoa valtionavustuksen (puoluetuen) käyttöä sekä muutoinkin puoluelain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista puolueen ja sen piirijärjestöinä toimivien yhdistysten samoin kuin muiden mainitussa lainkohdassa tarkoitettujen yhdistysten toiminnassa. Tässä tarkoituksessa oikeusministeriö täydentää 21.11.1990 antamiaan puolueiden varainkäytön valvontaa koskevia määräyksiä (3353/62/90 OM) seuraavalla *ohjeella*:

1. Puoluetukea saaneen puolueen tilinpäätöksessä, esimerkiksi tuloslaskelmassa taikka liitetiedoissa, on riittävällä tavalla eriteltävä *puolueen tiedotustoimintaan ja viestinnän tukemiseen myönnetyn avustuksen* (puoluetuki) käyttö.
2. Mikäli jokin osa puolueelle tiedotustoiminnan ja viestinnän tukemiseen myönnetystä avustuksesta käytetään puolueen vaalitoimintaan, on tämä

D:\Data\Puolueiden varainkäyttö\Ohje.doc

osa avustuksesta ja sen käyttö ilmoitettava oikeusministeriölle myös puolueelle valtiollisista vaaleista tai kunnallisvaaleista aiheutuneiden vaalitoiminnan tuottojen ja kulujen erittelyssä.

3. Puoluetukea saaneen puolueen on toimitettava oikeusministeriölle kolmen kuukauden kuluessa puolueen tilinpäätöksen vahvistamisesta puolueen *tilintarkastajien lausunto puolueen tiedotustoiminnan ja viestinnän tukemiseen myönnetyn avustuksen käytöstä*. Lausunto voi sisältyä tilintarkastuskertomukseen.

Hallintojohtaja

Olli Muttilainen

Neuvotteleva virkamies

Jussi Aaltonen

LIITE

Puolueiden varainkäytön valvontaa koskevat määräykset 21.11.1990

JAKELU

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p.
 Suomen Keskusta r.p.
 Kansallinen Kokoomus r.p.
 Svenska folkpartiet i Finland r.p.
 Suomen Kristillisdemokraatit (KD) r.p.
 Vihreä liitto r.p.
 Vasemmistoliitto r.p.
 Perussuomalaiset r.p.

TIEDOKSI

Valtioneuvoston kanslia/Vilavaara

21.11.1990

PUOLUEIDEN VARAINKÄYTÖN VALVONTAA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

Toimivalta	Puoluelaki 10/69, muut. 1048/86, 8 §
Voimassaoloaika	1.1.1991 lukien toistaiseksi
Kumoo	OM:n määräykset 396/64/87 OM - 10.3.1987
Vastaanottaja	Puoluerekisteriin merkityt puolueet

Oikeusministeriö antaa puoluelain 8 §:n nojalla puolueiden varainkäytön valvonnasta seuraavat, asiakirjojen ministeriölle toimittamista, tilinpäätösasiakirjojen laatimista sekä vaalitoiminnan tuottojen ja kulujen erittelyä koskevat määräykset.

1. YLEISTÄ

Puoluelain 8 §:n 3 momentin mukaan oikeusministeriön tehtävänä on antaa tarkemmat määräykset vaalitoiminnan tuottojen ja kulujen erittelystä sekä 9 a §:n mukaan valvoa puolueille myönnetyn valtionavustuksen (puoluetuen) käyttöä sekä muutoinkin puoluelain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista puolueen, sen piirijärjestöinä toimivien yhdistysten ja muiden mainitussa lainkohdassa tarkoitettujen yhdistysten toiminnassa. Oikeusministeriön tehtävänä on myös tarkastaa näiden yhdistysten tilinpitoa ja varainkäyttöä.

2. ASIAKIRJOJEN TOIMITTAMINEN

Jokaisen puoluerekisteriin merkityn puolueen on vuosittain, kolmen kuukauden kuluessa puolueen tilinpäätöksen vahvistamisesta, toimitettava oikeusministeriölle seuraavat asiakirjat oikeaksi todistettuina jäljennöksinä:

- Puolueen tuloslaskelma ja tase liitteineen sekä tilintarkastajien kertomus,
- piirijärjestöjen tuloslaskelmat ja taseet liitteineen sekä tilintarkastajien kertomukset,
- oikeusministeriön antamien määräysten mukainen erittely puolueen ja piirijärjestöjen vaalitoiminnan tuotoista ja kuluista, sekä
- luettelo piirijärjestöistä ja ilmoitus naisjärjestöstä.

Puoluetukea saaneen puolueen on edellä mainittujen asiakirjojen lisäksi toimitettava:

- Puolueen tilintarkastajien lausunto puoluetuen käytöstä (voi sisältyä tilintarkastuskertomukseen),
- puoluelain 8 §:n 2 momentissa tarkoitettujen yhdistysten (mm. naisjärjestöjen), joille valtion tulo- ja menoarviossa on osoitettu osa puolueelle myönnetystä puoluetuesta, tuloslaskelmat ja taseet liitteineen sekä tilintarkastajien kertomukset,
- näiden määräysten mukainen erittely puoluelain 8 §:n 2 momentissa tarkoitettujen yhdistysten vaalitoiminnan tuotoista ja kuluista, sekä
- niiden muiden yhdistysten tuloslaskelmat ja taseet, joille annettuihin avustuksiin puolue on käyttänyt puoluetukea.

Puolueiden tulee myös ilmoittaa, mikäli piiri- tai naisjärjestöillä ei ole ollut toimintaa tilikauden aikana.

Lisäksi puolueiden on noudatettava valtioneuvoston vuosittaisia puoluetuen myöntämispäätöksiä ja tehtävä niissä annettujen määräysten mukainen tilitys puoluetuen käyttämisestä.

Oikeusministeriö voi pyytää puolueilta muitakin asiakirjoja ja selvityksiä, jotka ovat tarpeellisia puoluelain 9 a §:n mukaisten tehtävien hoidossa.

3. TILINPÄÄTÖSASIAKIRJOJEN LAATIMINEN

Puolueiden kuten muidenkin rekisteröityjen yhdistysten tulee pitää toiminnastaan kirjaa siten kuin kirjanpitolaisissa (655/73) ja -asetuksessa (783/73) on määrätty.

Tuloslaskelman laatimisessa on noudatettava bruttoperiaatetta, jonka mukaan tuotot ja kulut merkitään tuloslaskelmaan bruttomääräisinä. Esimerkiksi varainhankinnan kuluja ei saa vähentää vastaavista tuottoeristä, mutta erilaisten tuottojen ja kulojen korjauskirjaukset ja oikaisut voidaan ottaa huomioon kyseisen tuotto- tai kuluerän vähennyksenä.

Tuloslaskelma ja tase on laadittava kirjanpitoasetuksen 2 ja 5 §:ssä säädettyjen laadintakaavojen mukaisina. Erityisesti on kiinnitettävä huomiota siihen, että tuloslaskelmassa kuhunkin ryhmään kuuluvat tuotot ja kulut eritellään riittävästi. Mikäli vahvistettu tuloslaskelma laaditaan lyhyessä muodossa, tulee oikeusministeriölle toimittaa sen lisäksi esimerkiksi jäljennös tuloslaskelma-raportista.

Puoluetuki tulee merkitä tuloslaskelmassa yleisavustuksiin omana kohtanaan.

Taseiden laatimisessa on huomattava, että jos tilitapahtumat on kirjattu maksuperusteisina, kirjaukset on oikaistava ja täydennettävä ennen tilinpäätöksen laatimista suoriteperusteiseksi, lukuunottamatta merkitykseltään vähäisiä tapahtumia.

4. VAALITOIMINNAN TUOTTOJEN JA KULUJEN ERITTELY

Puolueiden, näiden piirijärjestöjen sekä puoluetukea saaneiden puolueiden naisjärjestöjen tulee ilmoittaa oikeusministeriölle valtiollisista vaaleista ja kunnallisvaaleista aiheutuneet kulut ja niiden rahoitus seuraavalla tavalla eriteltyinä:

Vaalitoiminnan tuotot (rahoitus)

- Puoluetuki
- Avustukset omalta organisaatiolta
- Muut saadut vaaliavustukset
- Myyntitulot
- Julkaisutulot
- Muu vaalirahoitus
 - Varaukset, rahastot
 - Lainat
 - Muu rahoitus

Vaalitoiminnan kulut

- Lehtimainonta
- Radio- ja TV-mainonta
- Suoramainonta
- Muu vaalimainonta
- Annetut vaaliavustukset
- Vaalitilaisuudet
- Muut vaalikulut

Erittely tulee laatia siten, että vaalitoiminnan tuotoista käy selville, miten vaalikulut on rahoitettu.

Atk:n avulla hoidettavan kirjanpidon tilikartassa ja tuloslaskelmassa tulee olla omina kohtinaan erittelyssä käytetyt tuotto- ja kuluerät.

Manuaalisesti hoidettavaan kirjanpitoon, esimerkiksi päiväpääkirjan selityssarakkeeseen, tulee merkitä erittelyssä käytetyt tuotto- ja kuluerät, jotta erittely voidaan tilinpäätöksen yhteydessä laatia.

Tuloslaskelmassa tulee olla vaalitoiminnan kohdalla erittelyssä käytetyt kuluerät. Erittely voi sisältyä tuloslaskelmaan myös tuottojen osalta, mutta tuotto- ja kuluerien ilmoittamisessa suositellaan kuitenkin käytettäväksi oheista lomakemallia. Tällöin ei tarvitse tehdä tuottojen kohdalla kirjaustilien välisiä siirtoja.

Tuotto- ja kuluerät voidaan laatia määräysten mukaista erittelyä tarkempana lisäämällä niihin alakohtia.

Oheiseen lomakemalliin liittyvät täyttöohjeet on tarkoitettu helpottamaan määräysten soveltamista sekä tuotto- ja kuluerien kirjaamista.

5. VOIMAANTULO JA LISÄTIETOJEN ANTAMINEN

Määräykset tulevat voimaan 1.1.1991 ja ovat voimassa toistaiseksi. Samalla kumotaan oikeusministeriön antamat määräykset nro 396/64/87 OM - 10.3.1987.

Lisätietoja saa oikeusministeriöstä, osoite PL 1, 00131 Helsinki, puhelin 90-18251.

Oikeusministeri

Tajja Halonen
Tajja Halonen

Hallitusneuvos

J. Törneblom
Jarmo Törneblom

VAALITOIMINNAN TUOTOT (RAHOITUS) JA KULUT

Yhdistyksen nimi: _____

Tilikausi: _____

Vaalitoiminnan tuotot (rahoitus)

Puoluetuki _____

Avustukset omalta organisaatiolta _____

Muut saadut vaaliavustukset _____

Myyntitulot _____

Julkaisutulot _____

Muu vaalirahoitus

- Varaukset, rahastot _____

- Lainat _____

- Muu rahoitus (selvitys lisätiedoissa) _____

Yhteensä _____

(= vaalitoiminnan kulut)

Vaalitoiminnan kulut

Lehtimainonta _____

Radio- ja TV-mainonta _____

Suoramainonta _____

Muu vaalimainonta _____

Annetut vaaliavustukset _____

Vaalitilaisuudet _____

Muut vaalikulut _____

Yhteensä _____

Lisätietoja: _____

Allekirjoitus: _____

Nimen selvennys: _____

Puhelin: _____

VAALITOIMINNAN TUOTOT JA KULUT -LOMAKKEEN TÄYTTÖOHJEET

Vaalitoiminnan tuotot (rahoitus)

Puoluetuki

- Valtionavustus tai sen osa, joka on käytetty vaalikulujen kattamiseen muiden tuottojen lisäksi.

Avustukset omalta organisaatiolta

- Rahallinen tuki puolueelta, jäsenjärjestöiltä tai jäseniltä. Esimerkiksi vaaleja varten saatu tukimaksu, lahjoitus, keräystulo ja ylimääräiset jäsenmaksut. Voi olla myös osa jäseniltä ja luottamushenkilöiltä kerättävistä vuotuisista maksuista, joita on käytetty vaalikulujen kattamiseen muiden tuottojen lisäksi.

Muut saadut vaaliavustukset

- Muilta kuin omalta organisaatiolta saadut vaaliavustukset.

Myyntitulot

- Arpajaiset, vaalimateriaali, osanottajamaksut tai muu myyntitulo, jota on käytetty vaalikulujen kattamiseen.

Julkaisutulot

- Esimerkiksi tulot ilmoituksista ja ilmoitusprovisiot.

Muu vaalirahoitus

- Käyttöön otetut varaukset ja rahastot, vaaleja varten otetut lainat sekä muu rahoitus, mikä ei kuulu edellä mainittuihin tuottoeriin ja jolla on katettu vaalikuluja.

Vaalitoiminnan kulut

Lehtimainonta

- Vaalimainokset muissa lehdissä kuin jäsenlehdissä tai vaalilehdissä. Kuluiksi merkitään suunnittelu-, toteutus-, valokuvaus- ja muut tästä aiheutuneet kulut.

Radio- ja TV-mainonta

- Maksut mainosajasta, suunnittelusta, toteutuksesta ja muista tähän liittyvistä kuluista.

Suoramainonta

- Osoitteellinen tai muu jakelu kotitalouksiin ja yrityksiin. Esimerkiksi vaalimainokset, vaaliesitteet, vaalilehdet ja jäsenlehden vaalinumero. Kuluja ovat mm. tällaisen materiaalin suunnittelusta, toteutuksesta ja jakelusta aiheutuneet kulut.

Muu vaalimainonta

- Esimerkiksi julisteet, esitteet, videot yms. mainonta, mikä ei kuulu edellä mainittuihin kulueriin. Kuluiksi merkitään suunnittelusta, toteutuksesta ja jakelusta aiheutuneet kulut.

Annetut vaaliavustukset

- Vaalitoimintaan annetut avustukset muille yhdistyksille.

Vaalitilaisuudet

- Tähän merkitään kaikki vaalitilaisuuksien järjestämiseen ja pitämiseen liittyvät kulut. Vaalitilaisuuksia voivat olla myös esimerkiksi säännöllisesti järjestettävät juhlat, jotka ennen vaaleja pidettävänä ovat vaalitilaisuuksia.

Muut vaalikulut

- Muut vaalitoiminnasta aiheutuneet kulut, joita ei voida kohdistaa edellä mainittuihin kulueriin, kuten lainan lyhennykset, rahoituskulut, koulutus, materiaalin hankinta, palkat ja palkkiot jne.